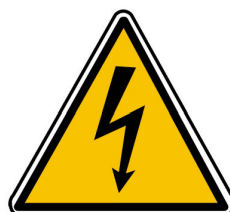
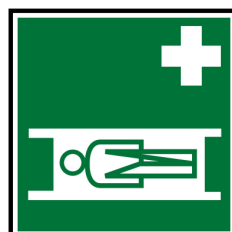
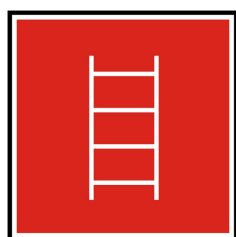

Цели	<ul style="list-style-type: none"> - Наблюдаване на съвкупност. - Определяне на критерии, наблюдавайки дадена съвкупност. - Установяване на различни видове групиране. - Разчитане на пиктограми.
Приложение (примери)	<p><u>В обучението:</u> всяка мисловна операция състояща се в подреждане според вече определени критерии, например: в граматиката, подреждане на думи според рода им, според службата им в изречението, според смисъла и т.н. Всяка операция състояща се в подреждане (на нещата си) или ученическата чанта без да се забрави нещо или подготовка на класъор ...</p> <p><u>На работното място:</u> всяко работно място, където се извършват операции свързани с подбор, подреждане, разположение на елементи, части според определени критерии (поставяне на етикети, опаковане, подреждане по рафтове, маркировка...), търсене на критерии за опростяване или за улесняване при извършване на различни дейности, за запомняне или изпробване.</p> <p><u>В ежедневието и по време на почивка:</u> всяка операция, изискваща асоцииране на елементи с цел подреждане или определяне на критерии за подреждане, например подреждане на кухненски съдове, баня, функционално подреждане на шкаф, скрин и въобще всички дейности свързани с подреждане в кутии или в пространството според определени практически критерии.</p>
Материал	Лист със знаци за охрана на труда.
Указания	<p>Участниците трябва да намерят най- малко два критерия за групиране и въз основа на тях да извършат групирането. Тези критерии трябва да бъдат открити от всеки по време на индивидуалното обмисляне.</p> <p>Всеки участник ще представи своето групиране, а останалите трябва да открият критерия въз основа, на който е направено групирането.</p>
Забележки	<p>Обучаващият трябва предварително да се убеди, че участниците могат да разчетат и да разберат писмените знаци. Необходимо е общо обсъждане на значението на знаците, особено, ако те не са запознати отблизо с работната среда. При това упражнение участниците имат тенденция да дават повече начини на групиране, като някои от тях се отнасят само за един знак. Затова групата може да уточни предварително да се работи с 5-6 критерия, като всеки включва повече от един знак.</p> <p>По време на общото обсъждане, участниците ще обяснят кода за групиране, който са използвали (1, 2, 3, 4... или a, b, c, d... и т.н.).</p>
Разширени обяснения(при мер(и))	<ol style="list-style-type: none"> 1. Обучаващият може да поиска от участниците да потърсят заедно критерии, които не са били предложени в общото обсъждане. 2. Обучаващите могат да потърсят (работейки по двойки) спортове, които да включат в списък или да направят опростени рисунки. Предварително трябва да помислят за 2 или повече критерия, но списъкът (или рисунките) ще бъдат представени, така че групата да открие критериите за групиране.
Самостоятел на работа	Да.
Примерно решение	Не.

Цели	<ul style="list-style-type: none"> - Наблюдаване на абстрактна съвкупност. - Определяне на критерии, наблюдавайки дадена съвкупност. - Определяне на видове групиране.
Приложение (примери)	<p><u>В обучението:</u> всяка мисловна операция състояща се в подреждане според вече определени критерии, например: в граматиката, подреждане на думи според рода им, според службата им в изречението, според смисъла и т.н. Всяка операция състояща се в подреждане (на нещата си) или ученическата чанта без да се забрави нещо или подготовка на класъор ...</p> <p><u>На работното място:</u> всяко работно място, където се извършват операции свързани с подбор, подреждане, разположение на елементи, части според определени критерии (поставяне на етикети, опаковане, подреждане по рафтове, маркировка...). такива работни места са многобройни .</p> <p><u>В ежедневието и по време на почивка:</u> всяка операция, изискваща асоцииране на елементи с цел подреждане или определяне на критерии за подреждане, например подреждане на кухненски съдове, баня, функционално подреждане на шкаф, скрин и въобще всички дейности свързани с подреждане в кутии или в пространството според определени практически критерии.</p>
Материал	Лист, върху който са написани всички знаци на морзовата азбука.
Указания	Участниците трябва да намерят групиране на знаците на морзовата азбука, съответстващо на буквите от азбуката. Това групиране трябва да съдържа най-малко 5 различни критерия.
Забележки	- Допълнителен лист е на разположение на обучаващият, на който са уточнени някои елементи от живота на изобретателя на кода Самуел Морз. Този лист може да бъде използван за допълнителна информация.
Разширени обяснения(при мер(и))	<ol style="list-style-type: none"> 1. Обучаващият може да поиска от участниците да потърсят заедно, критерии, които не са предложени по време на общото обсъждане. 2. Участниците могат да потърсят други примери за използвани кодове в ежедневието и да се обсъди какво ги характеризира.
Самостоятел на работа	Да.
Примерно решение	Да, но има много възможни критерии за групиране.

Стр. 1
МОРЗОВ КОД

Български стандарт

А	. -	П	. - .
Б	- ...	Р	. - .
В	. - -	С	...
Г	- .	Т	-
Д	- .	У	. - -
Е	.	Ф	. - .
Ж	... -	Х	....
З	- . .	Ц	- . .
И	. .	Ч	- . .
Й	. - -	Ш	----
К	- . -	Щ	- . -
Л	. - .	Ъ	- . -
М	--	Ь	- . -
Н	- .	Ю	. - -
О	---	Я	. - .

Международен стандарт

A	. -	N	- .
B	- ...	O	---
C	- . .	P	. - .
D	- .	Q	- . -
E	.	R	. - .
F	. - .	S	...
G	- .	T	-
H	....	U	. - -
I	. .	V	... -
J	. - -	W	. - -
K	- . -	X	- . .
L	. - .	Y	- . -
M	--	Z	- . .

Цифри

1	. - - -	6	- ....
2	. - - -	7	- - ...
3	... - -	8	--- . .
4	.... -	9	---- .
5	.....	0	-----

Сигнал за начало на съобщение

— • — • —

Сигнал за край на съобщение

• — • — •

Сигнал за очакване на отговор

• — • • •

Въпросителен знак

• • — — • •

Точка

• — • — • —

Разделяне на думи

/

/

Кой е изобретателя на „Морзовия код”...

Самуел Морз е роден в САЩ през 1791г. и е починал на 81 години.

Първоначално е изучавал живопис в Лондон.

Връщайки се в Ню Йорк основава дружество за живопис.

През 1829, той отново посещава Европа и по време на връщането си на кораба, разговор за скорошното изобретяване на електричеството му подсказва идеята за електрическият телеграф. Преди края на пътуването той установява главните му принципи.

С много малко средства и без никаква помощ, Самуел Морз посвещава много години на работа за довеждане до край на своето изобретение.

През 1837, той прави първата демонстрация на своето изобретение (апарат). Но американското правителство не се интересува много от него. Тогава Морз се обръща към институции в Европа, но също не получава отговор.

Едва през 1840 той получава своето свидетелство и 3 години по-късно кредит за реализиране на линията между два града в САЩ.

В Европа, телеграфът на Самуел Морз е внедрен първо в Австрия, в Германия и Швейцария, а във Франция едва през 1856 г.

* * *

Примерна поправка

Ето няколко примера за групиране, като се има пред вид, че съществува много други възможности:

- Всички знаци съдържащи само **точки**:

E   H   I   S

- Всички знаци съдържащи само **тирета** :

M   O   T

- Всички знаци съдържащи колкото **точки**, толкова **тирета** :

A   C   P   X   Z

- Всички знаци съдържащи повече **точки**, отколкото тирета:

B   D   F   L   R   U   V

- Всички знаци съдържащи повече **тирета**, отколкото **точки**:

G   J   K   Q   W   Y

- Всички знаци започващи с **точка** и съдържащи **точки** и **тирета**:

A   F   J   L   P   R   U   V   W

- Всички знаци започващи с **тире** и съдържащи **тирета** и **точки**:

B   C   D   G   K   N   Q   X   Y   Z

- и т. н.

Цели	<ul style="list-style-type: none"> - Намиране на критерий за отношение. - Асоцииране. - Комбиниране на съвкупности, така че всички елементи да са взети предвид.
Приложение (примери)	<p><u>В обучението:</u> всяка мисловна операция състояща се в подреждане според вече определени критерии, например: в граматиката, подреждане на думи според рода им, според службата им в изречението, според смисъла и асоциации за запаметяване и т.н.</p> <p><u>На работното място:</u> всяко работно място, където се извършват операции свързани с подбор, подреждане, разположение на елементи, части според определени критерии (поставяне на етикети, опаковане, подреждане по рафтове, маркировка...), търсене на критерии за опростяване или за улесняване при извършване на различни дейности, за запомняне или изпробване.</p> <p><u>В ежедневието и по време на почивка:</u> всяка операция, изискваща асоцииране на елементи с цел подреждане или определяне на критерии за подреждане, например подреждане на кухненски съдове, баня, функционално подреждане на шкаф, скрин и въобще всички дейности свързани с подреждане в кутии или в пространството според определени практически критерии.</p>
Материал	Лист, където има написани 7 отделни думи, разделени от многоточия, в които участниците могат да напишат друга дума.
Указания	Участниците трябва да напишат между всяка предложена дума (в многоточията), дума, която ще позволи да се премине от една дума към друга въз основа на критерий за асоцииране, който трябва да обяснят по време на общото обсъждане.
Забележки	Това упражнение не може да бъде направено, ако участниците не могат да четат и да пишат. Тогава може да се използва едно от упражненията от 4 ниво..
Разширени обяснения(при мер(и))	<ol style="list-style-type: none"> 1. По време на общото обсъждане, след като някои от участниците са дали своите решения, други могат да представят асоциациите, които са направили и да помолят групата да открие логиката. 2. Участниците могат да потърсят (работейки по двойки) други думи, от които да направят списък и да намерят дума -посредник, за да се изрази асоциацията. Предварително трябва да са помислили за критерии за асоцииране, които другите участници трябва да открият.
Самостоятел на работа	Да.
Примерно решение	Да (но съществуват много възможни решения).

ПАНТАЛОН

.....

ЗАВЕСА

.....

СТЪКЛО

.....

ЧЕРНА ДЪСКА

.....

КЕРЕМИДА

.....

ДОМ

.....

САЩ

ПАНТАЛОН

..... плат .....

ЗАВЕСА

..... прозорец. ....

СТЪКЛО

..... рамка .....

КАРТИНА

..... глина .....

КЕРЕМИДА

..... покрив. ....

ДОМ

..... бял .....

САЩ